

Rutin för inkludering av nya frågor till Liv & hälsa ung undersökningen 2026

Bakgrund

Huvudsyftet med undersökningen Liv & hälsa ung (LHU) är att svara upp till det samhällsmedicinska uppdraget, genom att bevaka hälsoutvecklingen bland unga. LHU är en befolkningsundersökning där uppgifter om ungas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa samlas in. Undersökningen genomförs vart tredje år bland sörmländska ungdomar i grundskolans årskurs 7 och 9 samt gymnasieskolans årkurs 2. Enkäterna är anpassade efter årskurs, med både antal frågor och typ av frågor. Sedan 2020 görs även en anpassad enkät till ungdomar i anpassad skola årskurs 7 till årskurs 4 anpassat gymnasium.

LHU används bland annat för att nå målet i den regionala utvecklingsstrategin, *Sörmland ska vara ett socialt hållbart samhälle med goda och jämlika livsvillkor där människor lever ett gott liv med god hälsa*. Sedan 2016 finns det ett uttalat samarbete för gemensamma LHU frågor och analyser mellan Regionerna Uppsala, Sörmland, Västmanland och Örebro (CDUT). LHU data ska kunna användas för forskning.

Revidering av frågor

Inför varje undersökningsomgång görs bland annat omvärldsbevakning av andra enkäter som rör unga och en genomlysning av tidigare enkäter, för att hålla undersökningen så aktuell som möjligt. Stor vikt läggs vid respondentperspektivet, för att enkäten ska ha ett språk anpassat för ungdomar och för att hålla ned antalet frågor. Inför varje undersökningsomgång testas frågorna och enkäten i sin helhet av ungdomar. De gemensamma frågorna inom CDUT revideras i dialog med de berörda regionerna. Vissa frågor följs över tid, vilket påverkar möjligheten av revidering av dessa.

Inkludering av nya frågor

För att inkludera nya frågor i LHU finns ett antal saker att beakta:

- Frågan behöver ha relevans för ungas folkhälsa (d.v.s. en viss prevalens)
- Frågan får inte vara för lik någon redan befintlig fråga (ungdomarna ska inte känna att de svarar på samma fråga två gånger)
- Frågan får inte vara av för känslig karaktär (så att vi riskerar låg svarsfrekvens)
- Frågan ska ha ett för unga relevant språk (d.v.s. inte för komplex)
- Restriktivitet för frågor som består av ett stort frågebatteri med frågor, eftersom enkäten ska hållas så kort som möjligt
- Frågan ska vara validerad av någon med kompetens inom enkätfrågekonstruktion för unga (helst SCB) eller bestå av ett redan validerat instrument anpassat för unga

Vid inkludering av frågor avsedda för forskning ska även följande saker beaktas:

- Etiskt tillstånd för forskning enligt Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor finnas.
- Region Sörmland kommer att göra enklare analyser på dessa forskningsfrågor (d.v.s. frekvenser och korskorningar)

Få in nya frågor till LHU

Förslag på nya frågor till LHU skickas in i god tid via e-post till livo_halsa@regionsormland.se. Beskriv bakgrunden till din fråga och hur resultatet ska användas. Arbetsgruppen för LHU tar frågan i beaktandet enligt kriterierna ovan, och återkommer snarast med beslut om inkludering. Tänk på att arbetsgruppen LHU påbörjar enkätrevideringen ungefär ett år innan genomförandet av undersökningen, och behöver då ha tillgång till förslag eller önskemål om ny fråga.